

ακαμάτης

ακαμάτης, ο, θηλ. **ακαμάτρα** κ. **ακαμάτισσα, η**, ουσ. [<μσν. άκαμάτης <α- στερητ. + κάματος>]. **1α.** αυτός που δε θέλει να εργάζεται, ο τεμπέλης: «ο μεγάλος του ο γιος είναι πολύ εργατικός, αλλά ο μικρός του βγήκε ακαμάτης». **β.** ειρωνική ή επιτιμητική προσφώνηση σε τεμπέλη: «πού γυρίζεις, ρε ακαμάτη απ' το πρωί;». (Λαϊκό τραγούδι: *ψέματα λες βρε ακαμάτη και μη μου κάνεις την οσία, ποτέ δεν έφερες μια κότα να φάει και η εξουσία*).

- *κάθε ακαμάτρα και τρελή έχει την τύχη την καλή*, λέγεται για γυναίκα που, παρόλα τα αρνητικά της στοιχεία, την άστατη ζωή ή τα ελαττώματά της, καλοπαντρεύεται: «ζούσε τη ζωή της όπως ήθελε, και κανείς δε σκεφτόταν να την πάρει, αλλά την ερωτεύτηκε ένας πλούσιος Γερμανός και την παντρεύτηκε γιατί, όπως λένε, κάθε ακαμάτρα και τρελή έχει την τύχη την καλή».

- *με το νου πλουταίνει η κόρη, με τον ύπνο η ακαμάτρα*, λέγεται για εκείνους που χωρίς να κάνουν τίποτα, χωρίς να κοπιάζουν, τρέφουν μάταιες ελπίδες για προκοπή: «κάθεται όλη τη μέρα αραχτός σ' ένα παραλιακό μπαράκι κι ελπίζει να πετύχει στη ζωή του, αλλά με το νου πλουταίνει η κόρη, με τον ύπνο η ακαμάτρα».

- *να 'χα πουτάνας ριζικό, να 'χα ακαμάτρας μοίρα*, βλ. φρ. *κάθε ακαμάτρα και τρελή, έχει τη μοίρα την καλή*.

- *ο ακαμάτης δεν τρώει τ' αμύγδαλα, για να μην τα σπάσει*, ο σκνηρός, ο τεμπέλης προκειμένου να μην κοπιήσει, να μη δουλέψει, θυσιάζει τις απολαύσεις ή το κέρδος του από κάποια εργασία: «ό,τι και να του τάξεις, δεν πάει να δουλέψει, γιατί ο ακαμάτης δεν τρώει τ' αμύγδαλα, για να μην τα σπάσει».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας